

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Теологија инкултурације и православни мисионарски методи						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-017		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Доц. др Ведран Голијанин						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области мисиологије, конкретно на пољу мисионарске методологије и теологије инкултурације; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области мисиологије и теологије инкултурације; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Увод: концепт инкултурације, поријекло и развој; теологија инкултурације и православна еклисиологија Римокатоличка црква: традиционални мисионарски методи, Други ватикански концил, Педро Арупе и папске енциклике Протестантизам: метод „сађења цркава“, стање протестантизма у постколонијалним друштвима и развој контекстуалне (или контекстуализујуће) теологије: Шоки Ко и тајвански презвитеријанизам Православна Црква: традиционални мисионарски метод (Свети Кирило и Методије), поређење са методом инкултурације Методи византијских мисија: условљеност локалним културама и могућност примјене метода инкултурације Методи руских мисија: сибирски народи, Кина, Јапан, Кореја, Аљаска, Камчатка и Татари (методологија истакнутих руских мисионара и проблеми у примјени инкултурације унутар нехришћанских култура) 						

	<p>7. Српска светосавска култура: специфичности српског православља као свједочанства инкултурације (српски православни обичаји, крсна слава – теорије о поријеклу)</p> <p>8. Постмодернизам, плурализам, глобализам и неопходност реинкултурације хришћанства у традиционално хришћанским културама</p> <p>9. Критике теологије инкултурације: Концепција мисионарске дјелатности Руске Православне Цркве</p> <p>10. Критике теологије инкултурације: проблеми прозелитизма и синкретизма (Леонардо Боф и синкретизам као адаптација)</p> <p>11. Критике теологије инкултурације: Георгије Флоровски и инсистирање на хеленском карактеру православне теологије (могућности изражавања православне богословске мисли у оквиру нехеленске философске мисли)</p> <p>12. Пројена примјене инкултурације у западном мисионарству (браминско хришћанство Роберта де Нобилија, конфуцијанистичко хришћанство Матеа Ричија, савремена конфуцијанистичка христологија, далитска теологија, корејска минђунг теологија, ашрамски покрет, афричка христологија [Христос као предак])</p> <p>13. Пројена примјене инкултурације у православном мисионарству (назнаке инкултурације у мисијама Стефана Персмог, Николаја Касаткина и Николаја Иљминског; савремено корејско и афричко православље)</p> <p>14. Национализам, византинизам и религијација као препреке за примјену инкултурације у савременом православном мисионарству</p> <p>15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит</p>
--	--

Обавезна литература

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
	„Концепција мисионарске делатности Руске Православне Цркве“, у: <i>Мисиологија (уџбеник)</i> . Крагујевац: Каленић	2012.	9–26
Амфилохије Радовић	„Мисија Цркве и њена методика кроз векове“, у: <i>Богословље</i> (1984). Београд: Православни богословски факултет	1984.	131–141
Јаков Стамулис	<i>Савремено православно мисионарско богословље</i> . Београд: Хиландарски фонд при Православном богословском факултету	2005.	
Атанасије Јевтић	<i>У спомен Свете браће Кирила и Методија (863-2013)</i> . Врњци, Требиње: Братство Св. Симеона Мироточивога, Манастир Тврдош	2013.	
Георгије Флоровски	„Руска мисија: историјски нацрт“, у: <i>Георгије Флоровски, Богословске студије</i> . Београд: Задужбина Светог Манастира Хиландара	2005.	141–155
Георгије Флоровски	„Откривење и опит“, у: <i>Црква је живот: изабране беседе, есеји и студије</i> . Београд: Православна мисионарска школа при храму Светог Александра Невског	2005.	184–198
Pedro Arrupe	„On Inculturation, to the Whole Society“ (чланак на интернету)	1978.	
Leonardo Boff	<i>Church: Charism and Power. Liberation Theology and the Institutional Church</i> . New York: Crossroad	1992.	
David Bosch	<i>Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission</i> . Maryknoll, New York: Orbis Books	1991.	
Paul Collins	<i>Christian Inculturation in India</i> . Aldershot: Ashgate	2007.	
Vedran Golijanin	„Jesus Christ and the Minjung in Korean Liberation Theology“. <i>Godišnjak, časopis Pravoslavnog bogoslovskeg fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu</i> , Year 12, No. 12 (December 2013)	2013.	51–72
Peter Schineller	<i>A Handbook on Inculturation</i> . New York, Mahwah: Paulist Press	1990.	
Aylward Shorter	<i>Toward a Theology of Inculturation</i> . Maryknoll, New York: Orbis Books	1997.	
Anastasios Yannoulatos	„Orthodoxy in China“. <i>Πορευθέντες</i> , No. 14 (Summer 1962)	1962.	26–30

Anastasios Yannoulatos	<i>Mission in Christ's Way: An Orthodox Understanding of Mission.</i> Brookline: Holy Cross Orthodox Press; Geneva: World Council of Churches Publications	2010.		
Андрей Борисович Ефимов	<i>Очерки по истории миссионерства Русской Православной Церкви.</i> Москва: Издательство ПСТГУ	2007.		
Ведран Голијанин	<i>Мисија и култура: Теологија инкултурације и њено место у православном мисионарском богословљу.</i> Фоча: Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“	2021.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провере знања и оцењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Апокрифна Еванђеља раног хришћанства						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-018		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Дарко Ђого						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостално обави истраживање из новозаветне теологије и ранохришћанских апокрифних Еванђеља; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области новозаветне теологије и ранохришћанских апокрифних Еванђеља; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> 1. Увођење у ранохришћанске апокрифне списе 2. Рана предања о Исусу Христу 3. Књижевне врсте Еванђеља 4. Еванђеља изван канона Новог Завета: увод 5. Фрагментарно сачувана апокрифна Еванђеља 6. Наративна Еванђеља 7. Еванђеља Изрека 8. Јудеохришћанска апокрифна Еванђеља 9. Дијалогска апокрифна Еванђеља 10. Спекулативна апокрифна Еванђеља 11. Томино Еванђеље 12. Протоеванђеље Јаковљево 13. Петрово Еванђеље 14. Еванђеље истине 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит 						

Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
	<i>Апокрифи новозаветни</i> (приредио и превео Т. Јовановић), Стара Српска Књижевност 23/II, Београд: Просвета, Српска књижевна задруга	2005.		
Dieter Lührmann	<i>Fragmente apokryph gewordenen Evangelien in griechischer und lateinischer Sprache</i> , MThSt 59, Marburg: N. G. Elwert Verlag	2000.		
	<i>The Oxford Handbook of Early Christian Apocrypha</i> , ed. A. Gregory and Ch. Tuckett, Oxford: Oxford University Press	2015.		
David R. Cartlidge, J. Keith Elliot	<i>Art and the Christian Apocrypha</i> , London: Routledge	2001.		
H.-J. Klauck	<i>Apokryphe Evangelien. Eine Einführung</i> , Stuttgart: Katholisches Bibelwerk	2005.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавања / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Литургијски и светотајински симболизам						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-019		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Ненад Тупеша						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области литургијског богословља, с посебним освртом на литургијски и светотајински симболизам Православне Цркве Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области литургијског и светотајинског богословља и симболизма; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Богослужбена симболика: уводна разматрања. Литургијски симболи и њихово богословско тумачење. Сиволичка тумачења Литургије и Св. Тајни у катихезама Отаца 4. и 5. века. Типолошки симболизам као метод тумачења богослужења. Алегоријско тумачење Литургије и остлих обреда код Певдо-Дионисија Ареопажита и Св. Максима Исповедника. Символ и реалност у тумачењима Св. Германа Цариградског: покушај стварања синтезе. Николај Андидски: даљи развој симболичких тумачења византијске литургије. Однос симбола и реалности у тумачењима Св. Николе Кавасиле. Изобразитељни симболизам код Св. Симеона Солунског. Александар Шмеман: критика изобразитељског симболизма. Атанасије Јевтић: Богословска оправданост изобразитељског симболизма. Саремене интерпретације ехатолошког симболизма садржаног у древним Мистагогијама. В. Гондикакис: Символ као остварење и оприсутњење свеколике тајне. 						

	14. Символично тумачење богослужења на Западу. 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит.			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
А. Шмеман	„Символи и симболизам византијске литургије: литургијски симболи и њихово богословско тумачење“, у Наш животу Христу, Христов живот у нама, Београд: Православна мисионарска школа при храму Светог Александра Невског	2007.	111-121	
А. Шмеман	<i>За живот света</i> , Манастир Хиландар	2004.		
А. Шмеман	<i>Евхаристија</i> , Манастир Хиландар	2002.		
А. Шмеман	<i>Увод у литургијско богословље</i> , Шибеник: Истина	2005.		
J. Danielou	<i>Bible et Liturgie</i> , Paris: Les editions du Cerf	1951.		
Архимандрит Н. Скреатас	<i>Простор и време у литургијском богословљу Симеона Солунског: реализам и символ</i> , Крагујевац: Каленић	2017.		
R. Bornert	<i>Les Commentaires Byzantins de la divine liturgie du VII-e au XV-e siècles</i> , Paris: Institut français d'Études byzantines	1966.		
L. Thunberg	<i>Symbol and Mystery in St. Maximus the Confessor</i> , Actes du Symposium sur Maximele Confeseur, Fribourg, 2-5 september 1980, Éditions Universitaires, Fribourg Suisse	1982.		
Р. Тафт	„Литургија Велике Цркве: почетна синтеза структуре и тумачења у сумраку иконоборства“, у: Теолошки погледи 1/2008, Београд	2008.	95-133	
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум оvjере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Ислам и религијска култура на Блиском истоку					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-020	изборни	II	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Срђан Симић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области оријенталистике, конкретно ислама и исламске културе; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области оријенталистике и науке о исламу; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> Јевреји и хришћани на Арабљанском полуострву пре и после појаве Мухамеда Јудео-хришћанска учења на Блиском учењу Талмуд, Библија и Куран; сличности и разлике Семитски синкретизам јудео-хришћана у исламској Арабији Структура и хронологија меканско-мединских сура у генези Курана Куран као безвременска реч о Јеврејима и хришћанима. Библијске личности у Курану Меканско-мединска христологија Курана Развој исламске теолошке мисли са коментарима о Светој Тројци Арапско и персијско књижевно песништво о Исусу Христу и Богородици Суфизам и православно монаштво Куран као последња исламска објава „Господара Светова“ или хришћанска јерес? Шеријат и реформистички покрети у исламу. Исламско право у савременом друштву Преглед пређених тема 					
Обавезна литература						
Аутор/ и	Назив публикације, издавач			Година	Странице (од-до)	
Танасковић, Д.	<i>Ислам: догма и живот</i> , Београд: СКЗ			2018.		
Танасковић, Д.	<i>Islam i mi</i> , Београд: Partenon			2005.		
Јанулатос, А.	<i>Ислам</i> , Београд: Хришћански културни центар			2005.		
Симић, С.	<i>Ислам као религија и култура</i> , Фоча: Православни богословски факултет			2014.		
Еспозито, Џ.	<i>Оксфордска историја ислама</i> , Београд: Клио			2002.		
Hiti, F.	<i>Istorija Arapa</i> , Sarajevo: Veselin Masleša			1988.		
Bajraktarević, F.	<i>Iz persijske književnosti</i> , Београд: Научна књига			2012.		

Šop, I.	Sufizam, Beograd: Zodiјak	1981.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Prenner, K.	Die Stimme Allahs, Religion und Kultur des Islam, Graz: Styria	2001.	
Schedl, Cl.	Muhammad und Jesus, Die christologisch relevanten Texte des Koran, Neu übersetzt und erklärt: Herder:Wien.	1978.	
Neuwirth, A.	Der Koran als Text der Spätantike, Ein europäischer Zugang: Verlag: Berlin	2010.	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Православна еклисиологија и екуменизам						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-021		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Здравко Пено						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостално обави истраживање из области православне еклисиологије, с обзиром на савремени проблем екуменизма; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области православне еклисиологије; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> 1. Организација Цркве 2. Однос једног и мноштва у еклисиологији 3. Помесна и васељенска Црква – институција сабора 4. Васељенски сабори 5. Систем пентархије 6. Начело аутокефалије и питање етнофилетизма 7. Папски примат 8. Непогрешивост (незаблудивост) папе 9. Непогрешивост Цркве – начин објаве живота у Истини 10. Границе Цркве 11. Проблем јединства са инославнима 12. Унија 13. Екуменски дијалог са римокатолицима. Екуменски дијалог са протестантима 14. Повратак оцима или „opus operatum“ 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит 						

Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Здравко Пено	<i>Догматика са упоредним богословљем</i> , Београд: Свети Архијерејски Синод СПЦ	2017.		
Јован Зизјулас	<i>Еклисиолошке теме</i> , Нови Сад: Беседа	2001.		
Ј. Мајендорф, А. Шмеман, Х. Афанасјев, Х. Куломзин	<i>Примат апостола Петра – становниште православне Цркве</i> , (превео са енглеског Јован Олбина), Крагујевац: Каленић	1989.		
Александар Шмеман	<i>У трагању за коријењем америчке буре</i> , превод са руског: Амфилохије Радовић, у: <i>Теолошки погледи</i> , бр. IV (1974), Београд	1974.	236-258	
Здравко Пено	„Јединство дарова и служби у Цркви“, <i>Црквене студије</i> 8/2011, Ниш	2011.	217-227	
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Здравко Пено	„Хришћанство и изазови глобализма“, <i>Црквене студије</i> 7/2010, Ниш	2010.	11-22	
Здравко Пено	„Премудрост Божија у богослужбеном животу Цркве“, <i>Богословље</i> 1/2013, Београд	2013.	54-63	
Vesna Sara Peno, Zdravko Peno	„Byzantine Church Music Between Tradition and Innovation“, <i>Journal of the International society</i> , vol 2/II	2018.	248-252	
Tomislav J. Šagi-Bunić	<i>Euharistija u životu Crkve kroz povijest</i> , Zagreb: Kršćanska sadašnjost	1984.		
Здравко Пено	„Криза хришћанског идентитета и криза културе“, <i>Култура – Часопис за теорију и социологију културе и културну политику</i> (2014), Београд	2014.	279-293	
Николај Афанасјев	<i>Служење лаика у Цркви</i> , превод са руског: Ксенија Кончаревић, Краљево: ЕУО Епархије жичке	2008.		
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија		Прва година студија			
Пун назив предмета	Православна аскетска педагогија					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета		Семестар	ECTS		
ПБФТЦ-022	изборни		II	15		
Наставник/ -ци	Проф. др Владимир Ступар					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)		Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да:					
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Самостално обави истраживање из области православне аскетске педагогије; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области православне аскетске педагогије; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> 1. А. Јевтић, Теолошке претпоставке православне аскетске антропологије. Христос Икона Очева – човек икона Христова. Образ и подобје динамички однос. 2. Василије Велики, Благодат Светог Духа – почетак и циљ аскетског деловања у аскетској педагогији Цркве 3. Григорије Ниски, Догматске претпоставке и разликовање суштине и ипостаси као основа учешћа у енергијама Свете Тројице. 4. Ј. Мајендорф, Почетак монаштва и чиста молитва, Исусова молитва и учење о обожењу код Св. Григорија Богослова и Св. Максима Исповедника 5. М. Кардамакис, Слобода и благодат у аскетској педагогији. Могућност подвижничког и духовног живота у савременом свету. 6. Фотије Велики, Мистагогија Светог Духа – темељ аскетског подвига. Исповједање вјере као основ аскетског живота у Цркви. 7. Симеон Нови Богослов, Адамов грех и наше искупљење кроз Христа. Стање блаженства пре пада. Прародитељски грех и наше обновљење кроз аскезу и покајање. 8. Н. Кавасила, Однос аскезе и светотајинског живота као и очување благодати кроз аскетски труд након учешћа у Светим тајнама. 					

	<p>9. Григорије Палама, Аскетски подвиг поста, молитве и покајања у исихастичкој пракси светих подвижника. Тумачење Јеванђеља у светлу исихастичког искуства.</p> <p>10. Василије Острошки, Светост тела и аскетски подвиг као испуњење човековог назначења ка обожењу.</p> <p>11. Теофан Затворник, Аскетски пут и духовни живот. Молитва, сузе, непрестана молитва и молитва угодна Богу. Плод молитве, начини молитве. Бдење и смирење.</p> <p>12. Јосиф Ватопедски, Словесна и умна енергија у аскетском подвигу. Молитва и обожење. О прелести и расуђивању. О искушењима и созерцању.</p> <p>13. Ј. Влахос, Богословске и васпитне претпоставке умносрдачне молитве. Преображај страсти истицање благодати Светог Духа- основ православне педагогије. Обожење у животу хришћана.</p> <p>14. Православна аскеза и источњачки облици медитације и хиндуистичка окултна учења, јога, вегетеријанство као и о другим источњачким праксама.</p> <p>15. Преглед пређених тема.</p>			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
А. Јевтић,	Аскетика, Београд- Србиње- Ваљево.	2002.		
Св. Василије Велики,	Догматски списи,Беседа, Нови Сад.	2016.		
Св. Григорије Ниски	О Светој Тројици, Истина, Београд-Шибеник.	2008.		
Ј. Мајендорф	Свети Григорије Палама и исихастичка духовност, Задужбина Светог манастира Хиландара, Београд,	2012.		
М. Кардамакис	Православна Духовност, Манастир Хиландар.	1996.		
Св. Фотије Велики,	Мистагогија о Духу Светом, Синај, Бијељина.	2019.		
Симеон Нови Богослов	Адам и Нови Адам, Истина, Београд-Шибеник.	2008.		
Св. Никола Кавасила	О животу у Христу, Беседа, Нови Сад.	2002.		
Св. Григорије Палама	Господе, просвети таму моју, Образ светачки, Београд.	2005.		
Св. Василије Острошки Чудотворац	Споменица поводом 300-годишњице његова представљења, Београд.	1971.		
Св. Теофан Затворник	Речник хришћанског опитног живота, Образ светачки, Београд.	2005.		
Јефрем Ватопедски	Реч са Атоса, Истина, Београд – Шибеник.	2011.		
Јефрем Ватопедски	Атонско сведочанство, Истина, Београд – Шибеник.	2013.		
Ј. Влахос	Православље и мистика светлости, Образ светачки, Београд.	2003.		
	Смисао живота: Православље или јога, Зашто је јога опасна по духовно и телесно здравље, Библиотека ОЧЕВ ДОМ, Београд.	2017.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Теме из сирске културе од I до IX века						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-023		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Доц. др Бошко Ерић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостално обави истраживање из сирске културе од 1. до 9. века; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области сирске културе из периода од 1. до 9. века; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод; основе о хамито-семитској породици језика, подела, историја арамејског народа и језика, специфичности језика 2. Паидеја, хришћанство и Сирци 3. Теодоритова <i>Богољубива историја</i> као „оправдање“ сирских аскетских пракси 4. Друга софистика и <i>Писмо Маре бар Сералиона</i> 5. Грчка философска терминологија и Сирци; пример коришћења термина <i>кнома</i> код Светог Јефрема Сирина 6. <i>Учење Апостола Адаја</i> као мит сирског народа 7. Символички поглед на свет – пример Светог Јефрема Сирина 8. Символички поглед на историју – пример <i>Авељево житије</i> 9. Предање древних цивилизација Месопотамије у култури Сираца позне антике и раног средњег века 10. <i>Согите</i> – дијалогске песме 11. <i>Мемре</i> – беседе у стиховима 12. <i>Мадраше</i> – (богослужбене) песме 13. Школа у Низибји 						

	14. Реторика – Антоније Тагритски, Ретор 15. Завршни преглед пређеног градива		
Обавезна литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Bou Mansour, T.,	<i>La pensée symbolique de saint Ephrem le Syrien</i> , Kaslik, Liban: Cariscript.	1988.	
Brock, S.,	<i>The Luminous Eye; The Spiritual World Vision of Saint Ephrem</i> , Kalamazoo, Michigan: Cistercian publications	1992.	
Den Biesen, K.,	<i>Simple and Bold: Ephrem's Art of Symbolic Thought</i> , New Jersey: Gorgias Press.	2006.	
Murray, R.	<i>Symbols of Church and Kingdom ; a study in early Syriac tradition</i> , revised edition, London / New York: T&T Clark.	2006.	
Possekel, U.,	<i>Evidence of Greek Philosophical Concepts in the Writings of Ephrem the Syrian</i> , у <i>Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium</i> vol. 580, Lovanii: Peeters,	1999.	
Wood, P.	<i>'We have no king but Christ' Christian Political Thought in Greater Syria on the Eve of the Arab Conquest</i> , Oxford: Oxford University Press.	2010.	1-264
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Becker, H. A., translated with an introduction and notes by	<i>Sources for the Study of the School of Nisibis</i> , Translated Texts for Historians, Vol. 50, Liverpool: University Press.	2008.	
Brock, S.	„The Poet as Theologian“, у <i>Sobornost</i> 7–4	1977.	243–250.
Brock, S.	„The Poetic Artistry of St Ephrem : an analysis of H. Azym. III“, у <i>Parole de l'Orient</i> 6–7	1975-1976.	21–28.
Brock, S.	“The Dispute Poems: From Sumer to Syriac”, <i>Journal of the Canadian Society for Syriac Studies</i> 1.	2001.	3-8.
Brock, S.	<i>Sogiatha; Syriac Dialogue Hymns</i> , ed. <i>The Syrian Churches Series</i> vol. XI, Kottayam: St. Joseph's Press.	1987.	3-35.
Brock, S.	“Syriac Dispute Poems: The Various Types”, <i>Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Mediaeval Near East, Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures</i> , ed. G.J. Reinink and H.I.j. Vanstiphout, Leuven: Peeters Publishers.	1991.	109-119.
Erić, B.	„The Exegetical Method of Jacob of Serugh In Mimro on Balaam and Balak“, <i>International Journal of Orthodox Theology</i> 12:1	2021.	69–85.
Forness, Ph. M.	“The Construction of Metrical Poetry in the Homilies of Narsai of Nisibis and Jacob of Serugh”, in <i>Narsai, Rethinking his Work and his World</i> , edited by Aaron M. Butts, Kristian S. Heal, and Robert A. Kitchen, Tübingen, Germany: Mohr Siebeck.	2020.	93-115.
Gavin, F.,	<i>Aphraates and the Jews; a study of the controversial homilies of the Persian Sage in their relation to Jewish thought</i> , Toronto: Trinity College.	1923.	
Gharib, A.	„Saint Isaac of Antioch's homily on The Love of Learning, Translation and commentary“, in <i>Syriac Orthodox Patriarchal Journal</i> , 58	2020.	1–29.
Harvey, S.,	„On Mary's Voice: Gendered Words in Syriac Marian Tradition“, у <i>The Cultural Turn in Late Ancient Studies: Gender, Asceticism, and Historiography</i> , Ed. Patricia Cox Miller and Dale Martin, Duke University Press.	2004.	63–86.
Harvey, S.,	„Revisiting the daughters of the covenant; women's choirs and sacred song in ancient Syriac Christianity“, у	2005.	125–149.

	<i>Hugoye</i> 8.			
Jurasz, I.	“Lettre de Mara bar Sérapion et la <i>paideia</i> hellénistique”, <i>Babelao</i> 7	2018.	81-135.	
Kitchen, R. A.	“I, Mēmrā: This Is the Story Talking Personification of Literary Genre in Jacob of Sarug”, unpublished, delivered at XII Symposium syriacum, Rome 2016. https://www.academia.edu/36407265/I_Memra_This_is_the_Story_Talking_XII_Symposium_Syriacum_pdf (accessed 13. 12. 2020).	2016.	1–9.	
Lattke M.	„Sind Ephraems Madrašē Hymnen?“ y <i>Oriens Christianus</i> 73.	1989.	38–43.	
Maude, M.	„Rhythmic patterns in the homilies of Aphraates“, <i>Anglican Theological Review</i> XVII.	1935.	225–233.	
Murray, R.	„Some rhetorical patterns in early Syriac literature“, Robert Murray and Robert H. Fischer, <i>A tribute to Arthur Voobus: studies in early Christian literature and its environment, primarily in the Syrian East</i> , Chicago: The Lutheran school of Theology at Chicago.	1977.	109–131.	
Yousif, P.	„Histoire et temps dans la pensée de saint Ephrem de Nisibe“, <i>Parole de l'Orient</i> 10.	1981–1982.	3–35.	
J. W. Watt,	<i>The fifth Book of the Rhetoric of Antony of Tagrit</i> (CSCO 480–81), Lovanii: E. Peeters.	1986.		
Ерић, Б.	„Авељево житије писано на сиријском језику: Увод, превод, коментари и осврт на богословље Житија“, <i>Теолошки погледи</i> L/1	2017.	51–70.	
Ерић, Б.	„Мадраше Светог Јефрема Сиријског о Јони и Ниневљанима“ (рад садржи увод, превод, анализу и коментаре), <i>Годишњак</i> 17	2018.	93–115.	
Ерић, Б.	„Мемра Мар Јефрема благословеног; 'О Ниниви и Јони“, <i>Кад Израил беше дете</i> , Зборник радова у част професора Драгана Милина поводом 70. рођендана, приредио Родољуб Кубат, Библијске студије 1, Београд: Православни богословски факултет, Библијски институт.	2015.	113–174.	
Ерић, Б.	„Нарсајева 'Мемра о пресељењу Еноха и Илије' - увод, превод, анализа и поређење“, <i>Богословље</i> 77/2	2018.	22–53.	
Јефрем Сиријски	„Педесет и трећа химна о Низибји“, <i>Видослов</i> 63	2014.	20–24.	
Мар Јаков	„Мемра о Светом Мар Јефрему“, превод Бошко Ерић, <i>Теолошки погледи</i> XLIX/1	2016.	3–18.	
<i>Непознати аутор</i>	<i>Учење Апостола Адаја</i> , превод Небојша Тумара, Београд: Отачник.	2010.		
Теодорит Кирски	<i>Богољубива историја</i> , превод Радомир Поповић. Београд.	2020.		
Обавезе, облици провере знања и оцењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Старозавјетни апокрифи					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-024	изборни	II	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Владислав Топаловић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)		Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да:					
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Самостално обави истраживање из области старозаветних апокрифа; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области старозаветних апокрифа; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опште напомене о појмовима „апокрифи“, „псеудоепирафи“ „анагиноскомена“ и „двтероканонске књиге“ 2. Ранојудејски списи, интертестаментарна литература, Јудејска литература из периода Другог храма 3. Јудејски списи из хеленистичког и римског доба 4. Књижевне врсте апокрифа 5. Књига јубилеја 6. Трећа Језрина књига; Трећа и Четврта макавејска књига 7. Вазнесење Исаијино 8. Соломоново завјештање 9. Књиге о Адаму 10. Завјештање 12 патријараха 11. Псалми Соломонови 					

	12. Енохова књига 13. Сибилина пророчанства 14. Словенски Енох 15. Преглед пређених тема		
Обавезна литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Brandt, P.	Endgestalten des Kanons. Das Arrangement der Schriften Israels in der jüdischen und christlichen Bibel (BBB 131), Berlin / Wien	2001.	
Kautzsch, E.	Die Apokryphen und Pseudepigraphen des Alten Testaments, 2 Bde., Tübingen u.a.	1900.	
Rost, L.	Einleitung in die alttestamentlichen Apokryphen und Pseudepigraphen einschließlich der großen Qumran-Handschriften, Heidelberg / Wiesbaden 3. Aufl.	1985.	
Kaiser, O.	Die alttestamentlichen Apokryphen. Eine Einleitung in Grundzügen, Gütersloh	2000.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Правнополитички систем у ФНРЈ-СФРЈ и однос према СПЦ						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-025		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Далибор Петровић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области правнополитичког система у ФНРЈ-СФРЈ и однос према СПЦ; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области правнополитичког система у ФНРЈ-СФРЈ и односа према СПЦ Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Стање у СПЦ непосредно после Другог свјетског рата Однос нових комунистичких власти према јерархији СПЦ Стање вјерских објеката СПЦ по завршетку рата и питање национализације имовине Отпор нормализацији црквено-правних односа у појединим епархијама СПЦ у односу на републичке власти Питање дијаспоре и сукоби настали по овом питању Проблем организовања републичких црквених организација Амерички и македонски раскол СПЦ Обнова образовних установа СПЦ и проблем њиховог признања од државе Сарадња са другим православним помјесним црквама Однос СПЦ према Свјетском савјету цркава Патријарси СПЦ у овом периоду Изградња храма Светог Саве у Београду Проблем обнове манастира и храмова СПЦ 						

	14. Издавачка дјелатност 15. Преглед пређеног градива			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Др Ђоко Слијепчевић	Историја СПЦ; Catena Mundi, Београд	2019.		
Радослав Грујић	Православна српска црква. Евро Београд-Каленић Крагујевац	1995.		
Протојереј-ставрофор Сава Б. Јовић	Етничко чишћење и културни геноцид на Косову и Метохији. Православна реч. Нови Сад.	2012.		
Сава, епископ шумадијски	Српски јерарси од деветог до двадесетог века.	1996.		
	Историја Српског народа. Српска књижевна задруга. Друго издање. Београд,	1994.		
	Српска православна црква 1920-1970. Споменница о педесетогодишњици васпостављања српске патријаршије. Свети архијерејски синод Српске православне цркве, Београд	1971.		
	Српска православна црква 1219-1969. Споменница о 750-годишњици аутокефалности. Свети архијерејски синод Српске православне цркве, Београд	1969.		
Радмила Радић	Живот у временима. Патријарх Гаврило (Дожић) 1881-1950. ПБФ, Београд.	2011.		
Епископ Сава шумадијски	Изабрани богословско-историјски радови. Приредио Негослав Јованчевић. Крагујевац,	2011.		
Патријарх српски Герман	Споменница поводом двадесетогодишњице његовог патријарашког служења 1958-1970. године. Издање српске патријаршије. Београд	1978.		
Предраг Пузовић	Прилози за изучавање СПЦ. Том 1, Византијско огледало, Ниш; Том 2, Богословски факултет СПЦ, Београд; Том 3 Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“, Фоча; Том 4 Институт за теолошка истраживања, Православни богословски факултет, Београд.	1997, 2000, 2006, 2014		
Слободан Милеуснић	Водич кроз манастире у Србији. Завод за унапређивање образовања и васпитања Београд.	2009.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Односи Православне и Римокатоличке цркве у Босни и Херцеговини у 20. вијеку						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-026		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Саша Шољевић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање у области односа Православне Цркве и Римокатоличке цркве у Босни и Херцеговини у 20. вијеку, упознавши се са историјским приликама новијег доба и црквено-правним околностима које су обликовале те односе; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области историјских и црквено-правних односа Православне Цркве и Римокатоличке цркве; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Упознавање са садржајем предмета и литературом О пријему у православље из расколничких и јеретичких заједница – Николај Афанасјев О екуменизму - Јован Мајендорф О православном икуменизму – Атанасије Јевтић Односи између римокатолика и православних у БиХ вријеме аустроугарске окупације – гледиште Римокатоличке цркве - Томо Вукшић Односи између Православне и Римокатоличке цркве у БиХ у вријеме аустроугарске окупације – православно гледиште – Никодим Милаш Односи између Православне и Римокатоличке цркве у БиХ у годинама Другог свјетског рата – Саша Шољевић Правни положај цркава и вјерских заједница у Социјалистичкој Републици БиХ – Саша Шољевић Односи између Православне и Римокатоличке цркве у СР БиХ – Саша Шољевић 						

	10. Римокатолички екуменизам послје Другог ватиканског сабора – Ратко Перић, Михаил Лацко 11. Римокатолички прозелитизам – Јурај Коларић 12. Односи Српске православне Цркве и Римокатоличке цркве у вријеме распада Југославије-Милан Николић 13. Међурелигијски дијалог у Босни и Херцеговини у наше вријеме из римокатоличке перспективе – Мато Зовкић 14. Међурелигијски дијалог у Босни и Херцеговини данас – православно гледиште – Дарко Ђого 15. Одбрана семинарског рада и припрема за усмени испит			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Николај Афанасјев	Студије и чланци, Епархија банатска, Вршац	2003.		
Јован Мајендорф	Православље и екуменизам, Хришћански културни центар, Београд	2005.	143–156	
Атанасије Јевтић	Православни екуменизам, у Зборнику Православље и екуменизам, Хришћански културни центар, Београд	2005.	181–193	
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Томо Вукшић	Међусобни односи католика и православца, (1878 – 1903). Теолошки институт, Мостар	1993.		
Никодим Милаш	Римска пропаганда у БиХ, Друштво „Рад“, Нови Сад	2003.		
Саша Шољевић	Страдање Српске цркве и народа у БиХ, Видослов број 23	2016.	115–129	
Саша Шољевић	Положај СПЦ У СР БиХ (1945–1975) ПБФ, Фоча	2015.		
Саша Шољевић	Правни положај СПЦ У СР БиХ 1975–1990, ПБФ, Фоча	2020.		
Ратко Перић, Михаил Лацко	Декрет о екуменизму: Декрет о источним православним црквама, Филозофско-теолошки институт Дружбе Исусове, Загреб	1987.		
Јурај Коларић	Екуменска трилогија, Прометеј, Загреб	2005.		
Милан Николић	Екуменски односи СПЦ и РКЦ 1962–2000, Службени гласник, Београд	2011.		
Мато Зовкић	Међурелигијски дијалог у БиХ из католичке перспективе, Врхбосанска католичка теологија, Сарајево	1988.		
Дарко Ђого	Међурелигијски дијалог у БиХ – Проблеми и перспективе (рукопис)			
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Античка књижевност и хришћанска рецепција						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-027		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Доц. др Владан Бартула						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S ₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области књижевног наслеђа, с посебним освртом на античку књижевност и њену хришћанску рецепцију 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области античке књижевности и њене рецепције унутар хришћанства; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски рад је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		1. Хришћанска рецепција античке књижевности. Сусрет јудеохришћанске и хеленске мисли. Утицај сумерско-вавилонске и египатске културе на формирање античке и хришћанске књижевности. Религија-мит-књижевност. Заједничка духовна исходишта. 2. Апостолска рецепција хеленског и римског наслеђа. Критички однос према антици. Хеленски и хришћански смисао љепоте. Теорија о лијепом у антици. Мит и еп. 3. Светоотачка рецепција хеленског и римског наслеђа. Свети Василије Велики. Корисност хеленских списа за хришћанско образовање. Хеленско и хришћанско пјесништво. Химне Григорија Богослова. 4. Антички и хришћански књижевни жанрови. Наративни, реторички, епистоларни, лирски, драмски, историографски, морално-дидактички, правнички, апокалиптични жанрови. Настанак хришћанске књижевности из античке форме. 5. Грчка трагедија и њена етика. Од патње до мудрости. Мит и трагедија. Хришћанска психоанализа и трагедија. 6. Вернер Јегер. Хеленска паидеја. Ранохришћанско и светоотачко промишљање антике унутар хришћанства. 7. Јан Кот. „Једење богова“. Антика, Шекспир, хришћанство.						

	<p>8. Ерик Ауербах. Мимесис у књижевности и религији. 9. Милош Ђурић. Хеленска књижевност и српска култура. Везе и дотицаји. Утицај античке мисли на формирање српских културних модела. 10. Рене Жирар. Поетика жртве у хеленској и хришћанској књижевности. 11. Тадеуш Зјелински. Антички и савремени свијет. Савремено друштво и антички обрасци. Да ли је антика потребна данас? Образовање античког и савременог човјека. 12. Карл Јоаким Класен. Идеал врлине код старих Грка и Римљана. Утицај античке књижевности на формирање хришћанске литературе. 13. Жарко Видовић. Литургија и трагедија. Настанак литургије и позоришна умјетност. Платонова и Аристотелова визија свијета. Утицај хеленске мисли на формирање хришћанског богослужења. Сергеј Хоруџи. Театар ситуација. 14. Умберто Еко. Античка комедија и проблем смијеха. Хришћанство и комика. 15. Српска средњовјековна и каснија хришћанска рецепција античке књижевности.</p>			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Св. Григорије Богослов	<i>Празничне беседе</i> . Врњачка Бања - Требиње: Св. Симеон Мироточиви - Тврдош.	2001.		
Св. Василије Велики	<i>Беседа младима о користи хеленских списа</i> . Хиландар	2008.		
Ерик Ауербах	<i>Мимезис</i> . Београд: Нолит	1989.		
Дени де Ружмон	<i>Љубав и Запад</i> . Београд: Службени гласник	2014.		
Ненад Ристовић	<i>Хришћанство и античко наслеђе</i> . Београд	2010.		
Ненад Ристовић	<i>Старохришћански класицизам</i> . Београд	2007.		
Група аутора	<i>Античко наслеђе и његова европска рецепција</i> , Београд	2017.		
Карл Јоаким Класен	<i>Aretai u Virtutes</i> . Београд: Службени гласник	2008.		
Албин Лески	<i>Грчка трагедија</i> . Београд:	2004.		
М. Будимир – М. Флашар	<i>Преглед римске књижевности</i> , Београд			
Група аутора	<i>Povijest svjetske književnosti – knjiga 2</i> , Zagreb	1977.		
Јелеазар Мелетински	<i>Историјска поетика епа и романа</i> . Београд: СКЗ	2014.		
Милош Ђурић	<i>Историја хеленске књижевности</i> . Београд: Завод за уџбенике	2008.		
Богољуб Шијаковић	<i>Огледање у контексту</i> . Београд	2012.		
Тадеуш Зјелински	<i>Антички свет и ми</i> . Београд	2016.		
Аница Савић-Ребац	<i>Дух хеленства</i> , Београд	2015.		
Владислав Татаркјевич	<i>Историја шест појмова</i> . Београд: Нолит	1989.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
	Допунска литература биће понуђена у договору кандидата са предметним наставником и у односу на теме истраживачких радова.			
Обавезе, облици провере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
усмени испит		50	50	
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	21. јун 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Светогорске теме					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-028	изборни	II	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Мирко Сајловић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области историје Свете Горе Атонске, с посебним освртом на следеће теме: начин теократске организације монашке државе као аутономне (самоуправне) области унутар РOMEЈСКОГ царства па до данас; значај оснивања словенских манастира на Светој Гори и њихове улоге у црквеном животу словенских народа; савремена светогорска управа и институције; међународноправни положај Свете Горе и одрживост светогорског Устава у контексту савремених европских интеграција Грчке; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области историје Цркве; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Архиви и библиотеке Свете Горе 2. Света Гора Атонска – „Врт Пресвете Богородице“ – историја и мит 3. Прва организација светогорског монаштва (9-10 век) 4. Оснивање првог светогорског општежића Велике лавре (963.г.) и први светогорски типик – Трагос (972. г.) 5. Словенски манастири на Светој Гори – Зограф, Пантелејмон 6. Манастир Хиландар - његово место и улога у историји Срба 7. Света Гора под латинском окупацијом 8. Света Гора под српском управом 9. Исихазам на Светој Гори 10. Светогорска уметност (архитектура, сликарство, скулптура...) 11. Забрана уласка женама на Свету Гору 12. Света Гора под турском окупацијом 13. Балкански ратови и „светогорско питање“ 14. Савремена светогорска управа 15. Света Гора и Европска Унија					
Обавезна литература						
Аутор/ и	Назив публикације, издавач			Година	Странице (од-до)	
П. Христу	Света Гора Атонска (историја, живот, предање), Београд: Задужбина светог Манастира Хиландара			2009.		

М. Сајловић	<i>Први и други Устав Свете Горе Атонске (превод, коментари, студија)</i> , Фоча: ПБФ	2016.	
В. Ћоровић	<i>Света Гора и Хиландар</i> , Београд, Манастир Хиландар	1987.	
Г. Спик	<i>Света Гора : обнова у рају</i> , Београд	2016.	
	<i>Хиландарски зборник (vol. 1-15)</i> , Београд	1966-2021.	
	<i>Казивања о Светој Гори (vol 1-5)</i> , Београд	1995-2006.	
	<i>Зборник радова Византолошког института (vol 1-59)</i> , Београд	1959-2020	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Д. Богдановић, Д. Медаковић, В. Ј. Ђурић	<i>Хиландар</i> , Београд: Републички завод за заштиту споменика културе Србије, Југословенска ревија, "Вук Караџић"	1978.	
М. Живојиновић	<i>Светогорске келије и пиргови у средњем веку</i> , Београд: Византијски институт САНУ	1972.	
Д. Кораћ	<i>Света Гора под српском влашћу (1345-1371) ЗРВИ 31</i> , Београд: Београдски издавачко-графички завод	1992.	
М. Живојиновић	<i>Историја Хиландара, I</i> , Београд: Просвета	1998.	
Ι. Π. Μαρτάκη	<i>Το Άγιον Όρος (Άθως) δια μέσου των αιώνων</i> , Θεσσαλονίκη: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	1971.	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Историја српског књижевног језика – од Светог Саве до Светог Владике Николаја						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-029		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Зорица Никитовић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из историје српског књижевног језика; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области српског књижевног језика; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Српска редакција старословенског језика или српскословенски језик: одлике, развој и трајање (XII -XVIII). Појам црквенословенски језик. Српска ћирилица. Правописне школе код Срба. Правописна реформа Светог Саве. Реформа Константина Философа Виши сакрални стил српскословенског језика. „Златни век“ српске књижевности. Свети Сава. Поетика старе српске књижевности. Језичке одлике и индивидуални стилови средњовјековних писаца Доментијан, Теодосије. Стилске фигуре: метафора, антономазија, епитет, етимолошке фигуре. Слово љубве, деспота Стефана Лазаревића Диглосија као одлика древног српског језика. Најстарији српски језички споменици: натписи (Хумачка плоча), повеље (Повеља Кулина бана), јеванђеља, и др. Српски народни језик у периоду од XII до XVIII стољећа на територији историјске Босне и Херцеговине. Књижевни жанрови: 1) пословно-правна писменост; 2) белетристичка писменост; 3) вјерска писменост; 4) народна књижевност, 5) епиграфска грађа, 6) записи и 7) остало (поменици, рјечници, љекаруше) Фрањевачка књижевност и њен језик. Историјски контекст фрањевачке мисије у Босни и 						

	<p>Херцеговини и издања Римске конгрегације за пропаганду вјере. Улога језика и писма у покатоличавању и унијаћењу православних. Писма у културној историји Срба: ћирилица, латиница, арабица</p> <p>7. Гаврило Стефановић Венцловић и језик његових бесједа</p> <p>8. Рускословенски језик код Срба: одлике, трајање. Најважнији споменици</p> <p>9. Славеносрпски језик: одлике, трајање. Доситеј Обрадовић. Реформа Саве Мркаља</p> <p>10. Промјена парадигме: српски књижевни језик на народној основици – Вук Стефановић Караџић и реформа језика, писма и правописа. „За и против Вука“</p> <p>11. Вуков рјечник и Вуков превод Новог завјета; П.П.Његош, Горски вијенац; Бранко Радичевић, Песме и др.</p> <p>12. Савремени пјесници као баштиници духовне и језичке традиције – „Завјетно памћење пјесме“ и „плаштаница стиха“: Л. Костић, А. Шантић, Ј. Дучић, М. Ракић. „Кроз тамни вилајет до небеског Јерусалима“: М. Настасијевић, Д. Максимовић</p> <p>13. Функционални стилови српског стандардног језика и језик жанрова савременог сакралног функционалностилског комплекса (у области теологије и сфери Цркве): научни, административни, информативно-публицистички, разговорни и књижевноумјетнички стил (у сфери духовности)</p> <p>14. „Философ, теолог и песник“: Ава Јустин и владика Николај. Језик преподобног Јустина Ћелијског – високо индивидуализован систем: новаторски, истраживачки и експериментаторски. Свети Николај Српски – истанчан израз и раскошан стил. Изражајне моћи савременог језика кроз стилске фигуре: контраст, градација, парадокс, символ</p> <p>15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит</p>
--	---

Обавезна литература

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Ивић, Павле	<i>Преглед историје српског језика</i> . Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића	1998.	105–166
Милановић, Александар	<i>Кратка историја српског књижевног језика</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства	2004.	
Станишић, Вања	„Босанска буквица“ и Вукова ћирилица. Вук Стефановић Караџић 1787–1864–2014. (Уред: Н. Милошевић-Ђорђевић). САНУ, Научни скупови, Књига CLVI, Одељење језика и књижевности, Књига 27	2015.	105–115
Никитовић, Зорица	Осврт на писану ријеч са простора Босне и Херцеговине (XII–XVIII в.), у: <i>Историјска лексикографија</i> , Огранак САНУ у Новом Саду – Матица српска (у штампи)	2021.	
Деретић, Јован	<i>Културна историја Срба</i> , Београд, Крагујевац: Филолошки факултет	2001.	
Грковић-Мејџор, Јасмина	Средњовековно језичко наслеђе Босне и Херцеговине. <i>Језик и писмо у Републици Српској</i> . Бања Лука: Академија наука и умјетности Републике Српске	2012.	17–35
Кончаревић, Ксенија	<i>Сакрална комуникација: нормe, традиција, средства</i> . Београд: Православни богословски факултет	2013.	
Драгин Наташа, Штасни Гордана	Један пример симбиозе црквенословенског и савременог српског језичког израза, <i>Ријеч</i> , 2008, год. 14, sv.1	2008.	14–28
Маринковић, Радмила	Теолог и филолог пред старим текстом. <i>Даница</i> , 2001	2001.	66–77

Допунска литература

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Богдановић, Димитрије	<i>Стара српска књижевност. Историја српске књижевности, књ. 1</i> , Београд: Досије и Научна књига	1991.	

Драгојловић, Драгољуб	<i>Историја српске књижевности у средњовековној босанској држави.</i> Нови Сад: Светови	1997.		
Младеновић, Александар	<i>Историја српског језика. одабрани радови.</i> Београд: Чигоја штампа	2008.		
Стојановић, Љубомир	<i>Живот и рад Вука Стеф. Караџића,</i> Београд	1987.		
Никитовић, Зорица	Сложенице у „Философским урвинама“ оца Јустина Поповића, <i>Српски језик 14/1-2, година XIV,</i> Београд	2009.	557-583	
	<i>Ризничари и памтатељи. Православна духовност у српској књижевности 20. вијека.</i> уредник: Р. Поповић (Р. Поповић, Д. Миличевић, З. Никитовић, С. Шмуља, Ј. Делић). Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет	2013.		
Кончаревић, Ксенија	Језик и стил дневничких записа о Јустина Поповића, у: <i>Језик и православна духовност,</i> Крагујевац	2006.	265-276	
Selimović, Meša	<i>Za i protiv Vuka.</i> (Sabrana dela u deset knjiga). Beograd – Sarajevo: Bigz – Svjetlost	1990.		
Свети Сава	<i>Житије светога Симеона</i> (Јовановић 1998)	1998.	147-193	
Јухас-Георгијевска – Јовановић	<i>Доментијан, Житије Светог Сава</i> (предговор и превод Љиљана Јухас-Георгијевска, издање на српскословенском Томислав Јовановић), Београд: Српска књижевна задруга	2001.		
	<i>Слово Љубве од Стефана Лазаревића, деспота српског.</i> Приредио Божидар Боле Милорадовић. Београд: Издавачка фондација Српске православне цркве Архиепископије београдско-карловачке	2013.		
Гаврило Стефановић Венцловић	<i>Црни биво у срцу. Легенде, беседе, песме.</i> (прир: М. Павић). Београд: Просвета	1996.		
	<i>Зборник средњовековних ћириличких повеља и писама Србије, Босне и Дубровника. Књига I, 1186-1321.</i> (Прир: В. Мошин, С. Ћирковић, Д. Синдик). Извори за српску историју књ. 9, Ћирилички извори књ. 1, Београд: Историјски институт Београд	2011.		
	<i>Стари српски записи и натписи I-VI.</i> Приредио Љ. Стојановић. Зборник за историју, језик и књижевност српског народа. Српска краљевска академија, Београд – Сремски Карловци	1902-1926.		
Момчило Настасијевић	<i>Поезија.</i> Сабрана дела Момчила Настасијевића у редакцији Новице Петковића, Књига прва и књига четврта, Дечје новине, Српска књижевна задруга	1991.		
Десанка Максимовић	<i>Бог је данас мој пријатељ,</i> избор из религиозне поезије, саставио и поговор написао Славко Стаменић, Обреновац: Књижевни клуб	2006.		
Преподобни Јустин Ћелијски	<i>Философске урвине,</i> Прамафилба, Београд	1998.		
Свети Николај Српски	<i>Молитве на језеру,</i> Сабрана дела књ. III, Линц: Православна црквена општина Линц	2001.		
Matija Divković	<i>Nauk krstjanski za narod slovinski; Sto čudesa aliti zlamen'ja Blažene i slavne Bogorodice, Divice Marije.</i> Sarajevo: Kulturno-povijesni institut Bosne Srebrene	2013.		
Lašvanin, Nikola	<i>Ljetopis.</i> Priredio, latinske i talijanske dijelove preveo, uvod i bilješke napisao dr fra Ignacije Gavran. Biblioteka: Iz Bosne Srebrene. Sarajevo–Zagreb: Synopsis.d.o.o	2003.		
Обавезе, облици провере знања и	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације			15

оцјењивање	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
	УКУПНО	100	100 %
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Лексика и лексичка семантика у црквенословенском језику и дјелима сакралног карактера код Срба						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-030		изборни		II		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Јелица Стојановић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S ₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области лексике и лексичке семантике црквенословенског језика; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области лексике и лексичке семантике црквенословенског језика; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Лексичке јединица и лексичка значења. О историји лексичко-семантичких проучавања. Етимологија, значење и географија ријечи. Основни појмови Етногенетски аспект истарживања старе словенске и српске духовне културе. Насљеђе Ћирила и Методија и српска средњовјековна писана традиција О аспектима проучавања црквенословенске лексике. Лексичке особености црквенословенског језика Постанак и развитак етничког и културног самосазнања код Словена и код Срба. Српска књижевна ријеч у првим вјековима Лексика црквенословенског језика код Срба: староцрквенословенски, српскоцрквенословенски, рускоцрквенословенски (наслеђе, поредбена анализа) Упоредно-културолошка и семантикостилистичка истраживања. Српски књижевни језик у контексту црквенословенског језичког наслеђа Религиозни концепти у теолингвистичком наслеђу код Срба 						

	8. Језичка и културна слика. Лингвокултуролошки приступи лексички у црквенословским и дјелима сакралног карактера код Срба 9. Срењовјековни човјек код Срба кроз призму црквенословнеког језика и оригиналних дјела сакралног карактера 10. Национална етика и култура у концептима ријечи на примјерима црквенословнеког језика и дјелима сакралног карактера 11. Средовјековни човјек у митолошком систему и етнолингвистичком аспекту на примјерима црквенословнеког језика и дјелима сакралног карактера 12. Историја ријечи у богословском дискурсу 13. Црквена лексика у лексикону савременог српског језика 14. Етнокултурни српски елементи и црквенословнеки језик 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Ю. Д. Апресян	<i>Лексическая семантика, синонимические средства языка</i> , Москва. Языки русской культуры „Восточная культура“ РАН	1995.		
Т. И. Вендина	<i>Средневековый человек в зеркале старославянского языка</i> , „Индрик“, Москва	2006.		
Ксенија Кончаревић	<i>Језик и религија: појмовник теолингвистике</i> , Јасен, Београд	2017.		
Ксенија Кончаревић	<i>Језик и култура. Славистичка перспектива</i> , Јасен, Београд	2018.		
Рајна Драгићевић	<i>Српска лексика у прошлости и данас</i> , Матица српска, Нови Сад	2018.		
Стана Ристић	<i>Грамматички и когнитивни аспекти лексичког значења</i> , Институт за српски језик САНУ, Београд	2015.		
	<i>Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе, 863–2013</i> , Институт за српски језик САНУ, Старословенско наслеђе I, Београд	2014.		
А. А. Турилов	<i>Исследования по славянскому и сербскому средневековью</i> , Чигоја штампа, Београд	2014.		
Т. И. Вендина	<i>Средневековый человек в зеркале старославянского языка</i> , Издательство „Индрик“, Москва	2002.		
Телия В. Н.	<i>Реконструкция стереотипов окультуренного мороведения во фразеологических знаках // Речевые и ментальные стереотипы в синхронии и диахронии</i> , „Наука“, Москва	1999.		
Толстой, Н. И.	<i>Славянская литературно-языковая ситуация. Избранные труды, Том II</i> , „Языки русской культуры“, Москва	1988.		
	<i>Лексикологија српског језика</i> , Београд: Завод за уџбенике	2010.		
Никита Иљјић Толстој	<i>Језик словенске културе</i> , Ниш: Просвета	1995.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум	20	20	

	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
	УКУПНО	100	100 %
Датум овјере	4. март 2022. године		